

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku J. G.
przy uczestnictwie I. G., W. G., W. K., B. T. i D. S.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy J. G.
i uczestniczki postępowania I. G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawcy J.G. i uczestniczki postępowania I. G. na rzecz uczestników postępowania W. G., W. K., B. T. i D. S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten

odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

W obszernym wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący J. G. i I. G. powołali się na przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Bliższa analiza wniosku nie pozwalała jednak uznać, iżby w okolicznościach sprawy twierdzone przyczyny istotnie wystąpiły.

Skarżący przeplatali ze sobą argumenty mające przemawiać z jednej strony za występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, z drugiej zaś za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, nie dostrzegając, że argumentacja taka jest dotknięta zasadniczą sprzecznością. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest oczywiście błędne, co można dostrzec już *prima vista*, bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.). Jest jasne, że o sytuacji takiej nie może być mowy, jeżeli jednocześnie płaszczyzna prawna sporu implikuje istotne zagadnienia prawne, o precedensowym charakterze, wymagające wypowiedzi Sądu Najwyższego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), względnie jeżeli przepisy stanowiące podłoże zaskarżonego orzeczenia budzą poważne wątpliwości interpretacyjne lub wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Okoliczność, że argumenty mające uzasadniać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej stoją w kolizji z jednoczesnym powoływaniem się na przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. była wielokrotnie eksponowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., III CSK 309/18, niepubl. i powołane tam dalsze

orzecznictwo, a także wcześniejsze postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, niepubl., i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, niepubl.).

Zważywszy, że wywody wniosku koncentrowały się wokół wykładni pojęcia dobrej wiary posiadacza, jako czynnika determinującego krótszy termin zasiedzenia nieruchomości (art. 172 § 1 k.c.), należało zarazem przypomnieć, iż problematyka ta była wielokrotnie przedmiotem szerokich wypowiedzi Sądu Najwyższego. Za utrwaloną w judykaturze, przynajmniej od początku lat 90. XX wieku, należy uznać tzw. tradycyjną koncepcję dobrej wiary, zgodnie z którą w dobrej wierze jest ten, kto pozostaje wprawdzie w błędnym, ale usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNC 1992, nr 4, poz. 48 i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1997 r., I CKN 74/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 171, z dnia 22 grudnia 1998 r., II CKN 59/98, niepubl., z dnia 4 listopada 1999 r., II CKN 560/98, niepubl.; w nowszym orzecznictwie - np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2018 r., II CSK 518/17, niepubl. i z dnia 12 września 2018 r., II CSK 876/18, niepubl.). Akceptacja takiej koncepcji oznacza, że do stwierdzenia dobrej wiary nie są wystarczające akcentowane w skardze elementy subiektywne w postaci fałszywego przeświadczenia posiadacza o przysługującym mu uprawnieniu, lecz konieczne jest stwierdzenie obiektywnych okoliczności usprawiedliwiających takie przekonanie.

Stwierdzenie takich okoliczności, usprawiedliwiających fałszywe przekonanie posiadacza o przysługującym mu tytule do nieruchomości, nie stanowi materii zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., lecz jest kwestią aplikacji utrwalonej w orzecznictwie reguły do okoliczności konkretnej sprawy. W tym właśnie kierunku zmierzały rozważania wniosku, które stanowiły w istocie przedstawione Sądowi Najwyższemu pytanie o prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia, w którym - przeciwnie do stanowiska skarżących - uznano, że tego rodzaju obiektywne okoliczności, które mogłyby usprawiedliwiać przekonanie skarżącego o przysługującej mu własności nieruchomości, w stanie faktycznym sprawy nie miały miejsca.

Ubocznie jedynie należało zauważyć, że skarżący podnieśli w skardze kasacyjnej m.in. zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania obejmował rozważania wykraczające poza ustalenia faktyczne poczynione przez Sądy *meriti*. Postępowanie kasacyjne nie jest tymczasem, jak wielokrotnie podnoszono w orzecznictwie i doktrynie, kolejną odsłoną sporu o ocenę dowodów i prawidłowość ustaleń faktycznych, służy natomiast kontroli legalności zaskarżonego orzeczenia przy związaniu Sądu Najwyższego jego podstawą faktyczną (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z takim kształtem postępowania kasacyjnego koresponduje zakaz opierania skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustaleń faktycznych i oceny dowodów, do których należy w szczególności zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 i art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.